

2022-03-15

Föreningen Folkhögskolor med lärarassistentutbildning i samverkan

Gemensam utbildningsplan för Lärarassistentutbildning på folkhögskola

Innehållsförteckning

Lärarassistentutbildning på folkhögskola	3
Statens stöd till folkbildningen ska ha till syfte att:	3
Föreningen FLiS – bakgrund och förutsättningar	3
FLiS har till uppgift	3
Historik	3
Lärarassistentens roll och uppdrag	5
Mål	6
Kunskaper	6
Färdigheter	6
Ansvar och självständighet	6
Utbildningens omfattning och nivå	6
Gemensamma kriterier för antagning	7
Utbildningens innehåll, utbildningsområden och lokal profil	7
1. Skolans organisation och uppdrag – (minst 10%)	7
Kunskaper	7
Färdigheter	7
Ansvar och självständighet	8
2. Ledarskap (minst 7,5%)	8
Kunskaper	8
Färdigheter	8
Ansvar och självständighet	8
3. Pedagogik, lärande och utveckling (minst 10%)	8
Kunskaper	9
Färdigheter	9
Ansvar och självständighet	9
4. Beteende och socialt samspel (minst 10%)	9
Kunskaper	9
Färdigheter	10
Ansvar och självständighet	10
5. Anpassningar och särskilt stöd (minst 7,5%)	10
Kunskaper	10
Färdigheter	10
Ansvar och självständighet	10
6. Kommunikation och Konflikthantering (minst 10%)	11
Kunskaper	11
Färdigheter	11
Ansvar och självständighet	11
7. Dokumentation och administration (minst 5%)	11
Kunskaper	12
Färdigheter	12
Ansvar och självständighet	12
	1

8. Pedagogisk professionell utveckling - (15-25% av kurstiden)	12
Kunskaper	12
Färdigheter	13
9. Fördjupningsarbete (minst 5%)	13
Lokal profil (max 20%)	13
Kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring	14
Studeranderätt	14
Utbildningsbevis	15

Lärarassistentutbildning på folkhögskola

Lärarassistentutbildning är en eftergymnasial yrkesutbildning. Utbildningen förutsätter grundläggande behörighet för yrkeshögskolestudier samt minst svenska 2 eller svenska som andraspråk 2. Erfarenhet från pedagogisk verksamhet anses meriterande.

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt förankras i svenska skolans värdegrund och ramverk. Utbildningsområden bearbetas enligt folkhögskolans tradition, genom erfarenhet och forskning, gestaltning och analys, teori och praktik.

Folkhögskolan är en del av den fria och frivilliga folkbildningen. Mångkultur, mångfald, demokrati, jämställdhet och kultur ska genomsyra hela utbildningen. Folkhögskolans övergripande bildningsmål gäller även för yrkesutbildningen till lärarassistent.

Statens stöd till folkbildningen ska ha till syfte att:

- stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin
- bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen,
- bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället och
- bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

(Förordning (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen §1)

Föreningen FLiS – bakgrund och förutsättningar

Samarbetsorganisationen för Folkhögskolor med lärarassistentutbildning i samverkan – FLiS grundades år 2020. Organisationen driver ett samverkans- och utvecklingsarbete mellan medlemsfolkhögskolorna som bland annat lett fram till enhetliga behörighetskrav, gemensamt utbildningsbevis och gemensamma styrdokument.

FLiS har till uppgift

- att främja samarbetet mellan de skolor som bedriver lärarassistentutbildning på folkhögskola
- att verka för ett kontinuerligt pedagogiskt utvecklings- och kvalitetssäkringsarbete
- att verka för ett fördjupat samarbete med intressenter såsom arbetsgivare som yrkesgruppen samt olika utbildningsinstitutioner, forskargrupper och myndigheter.
- att svara för en gemensam nationell utåtriktad informationsverksamhet
- att främja kunskap om och arbeta för lärarassistenternas roll i den svenska skolan.

Historik

År 2016 startade de första lärarassistent- och elevassistentutbildningarna på folkhögskola, varav ett flertal av dem som samarbetsprojekt med Arbetsförmedlingen. Dessa kategoriserades som bristyrkesutbildningar och tillkom för att snabbt försöka täcka den stora bristen av lärare och personal

i skolan. De första utbildningarna som genomfördes gav bra resultat. Utbildningarna varierade då i längd mellan några månader och ett år. De första kurserna i samverkan med Arbetsförmedlingen genomfördes på gymnasienivå, motsvarande den nivå som elevassistent som profil på Barn- och omsorgsprogrammet i gymnasieskolan ligger på.

Folkhögskolorna insåg dock snart att utbildningen behövde ligga på en högre nivå för att verkligen kunna vara en resurs för personalen i skolan. Kursens innehåll och nivå lyftes därmed till en eftergymnasial yrkesutbildning på folkhögskola. Förändringen gjordes i samverkan med de skolor som gav lärarassistentutbildning och de kommunala utbildningsförvaltningar där kursdeltagarna gjort praktik. Det nära samarbetet med skolorna i relation till praktik och diskussion om krav på kompetenser och färdigheter har hela tiden varit vägledande för utvecklingen av lärarassistentutbildningarnas kursplaner, mål och innehåll.

2019 gjordes en politisk överenskommelse mellan regeringspartierna och samarbetspartierna, vilken innebar en satsning på lärarassistenter under tre år. Detta medförde att det tillsattes ekonomiska resurser som skolor i alla Sveriges kommuner kunde söka för läraravlastande tjänster. Samtidigt gav Utbildningsdepartementet Skolverket i uppdrag att göra en utredning för att se vilka stödinsatser som skolorna var i behov av. Den redovisades i februari 2020 och lyfte fram sex olika områden i skolan som skulle kunna utföras av andra än utbildade lärare. Lärarassistent blev det övergripande namnet på de kompletterande yrkesroller som lyftes fram. Skolverkets skrivelse har påverkat innehåll, nivå och kompetens vilka folkhögskolorna utbildar för.

Nationell definition

Lärarassistenter finns redan i ett flertal länder där man under längre tid än i Sverige haft problem med vikande antal utbildade lärare i skolan. Erfarenheterna från dessa länder är att lärarassistenter som besitter grundläggande kunskaper och färdigheter inom en rad olika ämnen skapar förutsättningar för läraren att få utöva sin spetskompetens i pedagogik och ämneskunskap. Det är också vad som kommit fram i de utredningar Skolverket har genomfört (SOU 2020).

Skolverkets sex identifierade områden där det finns arbetsuppgifter i skolans värld som inte behöver utföras av lärare är:

1. Trygghet och studiero
2. Praktiskt arbete i anslutning till undervisning
3. Hantera förbrukningsmaterial
4. IT-relaterade frågor
5. Mentorskap
6. Extra anpassningar och särskilt stöd

I samverkan med olika högskolor och universitet i Sverige har Linnéuniversitetet genomfört en studie där de har undersökt hur lärarassistentuppgifterna ser ut i olika länder. Studien visar på hur yrkestiteln i flera länder kommit att bli lärandeassistent. De har också studerat hur diskussionen i det svenska skolväsendet sett ut när det gäller lärarassistenter och deras uppgifter i Sverige.

Studien har delat in lärarassistenternas vanligast förekommande arbetsuppgifter i fyra teman.

- Undervisning
- Omsorg och ordning i klassrummet
- Omsorg och ordning utanför klassrummet
- Administrativt och praktiskt kringarbete

Utifrån Skolverkets sex identifierade områden och de fyra områden forskningen definierat får en deltagare som utbildats vid någon av FLiS medlemsfolkhögskolor en bred utbildning för att arbeta i skolan som ett stöd för lärare och elever.

Utbildningen ska vara jämställd med yrkeshögskoleutbildning, omfatta ett läsår, och ge kunskaper och färdigheter inom de nio områden som är definierade i utbildningsplanen. Med fokus på processtyrt lärande, samarbete och personlig utveckling ser vi att folkhögskolans arbetssätt lämpar sig väl för att bedriva lärarassistentutbildning. Folkhögskolor har även tidigare drivit utbildningar till yrken så som fritidsledare, behandlingsassistent, dramapedagog mfl. Det finns därmed en lång tradition hos folkhögskolan av att utbilda pedagoger, folkbildare och assistenter inom vård och skola.

Denna föreliggande utbildningsplan placerar Lärarassistentutbildningen på motsvarande nivå fem i Sveriges referensram för kvalifikationer (SeQF) och innehåller gemensamma utbildningsområden och mål som examinerade lärarassistenter ska uppnå. Ett krav för få utfärda Lärarassistenternas gemensamma utbildningsbevis är att utbildningsplanen följs.

Lärarassistentens roll och uppdrag

Lärarassistent är ett samlingsnamn för yrkesroller inom skolan som ska komplettera arbetslag och lärare så att de kan ägna mer tid åt undervisningsprocessen. Lärarassistentens huvudsakliga uppdrag är att samarbeta med övrig skolpersonal i olika uppdrag för att stärka elevers förutsättningar till lärande, utveckling och socialisation.

Lärarassistentens arbetsuppgifter varierar efter skolors, lärares och elevers behov och förutsättningar, men är till övervägande del av gruppstödande karaktär. Att yrkesrollen kan se olika ut beror på att rollen tillsätts efter arbetsplatsens unika förutsättningar. En del arbetsplatser har behov av mer administrativ och praktisk avlastning, medan andra behöver mer elevnära avlastning.

Lärarassistenten bidrar i skolans trygghetsskapande, administrativa och praktiska arbete i och utanför klassrummet, t.ex. med mentorskap, konflikthantering, frånvarohantering och som samordnare av pedagogiska aktiviteter och processer.

Utbildningens syfte

Utbildningen syftar till att utbilda lärarassistenter för praktiskt pedagogiskt arbete i grundskola, gymnasieskola och anpassad grund- och gymnasieskola - tidigare kallad särskola. Deltagarna utbildas för att kunna utföra ett arbete i enlighet med ovan angivna definition i kapitlet Lärarassistentens roll och uppdrag.

I utbildningen motiveras deltagarna att själva söka kunskaper, kritiskt granska dessa och dra egna slutsatser utifrån sin roll i skolan. Utbildningen ska också skapa möjligheter till och intresse för fortsatta studier och forskning.

Mål

För godkänd utbildning ska lärarassistenten visa sådan kunskap och färdighet som krävs för att självständigt och i grupp kunna arbeta i skolans verksamhet. Lärarassistenten ska kunna arbeta utifrån skolans värdegrund och styrdokument, FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och FN:s barnkonvention.

Kunskaper

Efter avslutad utbildning kan deltagaren redogöra för skolans uppdrag och verksamhet. Lärarassistenten är i sin yrkesroll väl förtrogen med de processer som ingår i skolans dagliga arbete med att, i samarbete med övriga yrkesgrupper i skolan, möta barn och ungdomar och arbeta för att få dem att växa och utvecklas. Lärarassistenten kan föra samtal kring och beskriva det egna ledarskapet. Lärarassistenten ska efter utbildningen ha kännedom om närliggande yrkesgrupper och kunna redogöra för hur dessa förhåller sig till den egna yrkesrollen.

Färdigheter

Utbildade lärarassistenter visar på god organisationsförmåga och kan planera, utföra och vidareutveckla givna uppdrag. Lärarassistenten identifierar behov på individ-, grupp- och organisationsnivå för att komplettera och avlasta verksamheten. Lärarassistenten kan kommunicera kring sin yrkesroll och sitt uppdrag på mer än ett språk.

Ansvar och självständighet

Utbildade lärarassistenter agerar som en positiv och ansvarstagande förebild i skolan. Lärarassistenten kan självständigt och i samarbete med arbetslag och elevhälsoteam utföra arbetsuppgifter inom yrkesområdet. Lärarassistenten kan reflektera kring sina behov av fortsatt utveckling i och kring yrkesrollen. I arbetet är lärarassistenten väl förtrogen med närliggande yrkesgrupper och känner till när dessa bör ta över arbetet. Lärarassistenten samverkar med elever, lärare och andra professioner på ett effektivt och ändamålsenligt sätt.

Utbildningens omfattning och nivå

Lärarassistentutbildningen är en eftergymnasial yrkesutbildning och omfattar studier motsvarande 1 läsår på heltid i minst 36 veckor.

Utbildningen är processinriktad med fokus på deltagarens personliga utveckling, vilket innebär utbyte av tankar och idéer med andra deltagare, och krav på närvaro i utbildningens alla moment. För att erhålla kursintyg från lärarassistentutbildning på folkhögskola ansluten till FLiS krävs att deltagaren fullföljer hela utbildningen med godkända resultat.

Flexibla studielösningar, såsom distansutbildningar, är också möjliga inom det för FLiS upprättade ramverket. Organisationen godkänner, efter prövning, om utbildningen uppfyller kriterierna för lärarassistentutbildning enligt FLiS ramverk. Deltagare som går en flexibel utbildning och samtidigt arbetar som lärarassistent kan efter särskild prövning få tillgodoräkna sig delar av arbetstiden i omfattningen av studierna.

Gemensamma kriterier för antagning

Behörighetskrav för antagning är 3-årig gymnasieexamen eller motsvarande med behörighet för yrkeshögskola och med särskild behörighet i svenska 2 eller svenska som andraspråk 2. Ansökan ska styrkas med betyg, personligt brev, cv och referenser. I ansökningsprocessen tas också hänsyn till personlig lämplighet för yrket.

Sökande som vill åberopa andra kompetenser än formell behörighet kan gå vidare till individuell prövning av reell kompetens hos respektive folkhögskola. Om avsteg från behörighetskraven görs ska detta dokumenteras.

Utbildningens innehåll, utbildningsområden och lokal profil

Lärarassistentutbildningen tar sin utgångspunkt i skolans pedagogiska miljö där lärande, socialt samspel, relationsbyggande och administrativa inslag är del av det centrala innehållet. Utbildningen är tydligt tvärvetenskaplig och rör sig i gränslandet mellan pedagogik, beteendevetenskap och sociologi. Lärarassistentyrket handlar i grunden om att förstå förutsättningarna för skolans verksamhet och de sociala och pedagogiska villkor som påverkar lärandemiljön för elever såväl som pedagoger. Utbildningen ska därför präglas av demokratiska och normkritiska perspektiv.

Nedanstående utbildningsområden ska ligga till grund för medlemsskolornas lokala utbildningsplan. Andelen av den totala utbildningstiden för respektive utbildningsområde finns angivet vid varje rubrik. Lärarassistent skolorna arbetar med utbildningsområdena ämnesintegrerat där vissa områden ges mer tyngd än andra. De gemensamma utbildningsområdena för medlemsskolorna upptar minst 60% och praktik därtill 15 - 25%, vilket lämnar 15 - 25% i utrymme för respektive skola att utöka ämnesområden eller utveckla lokal profil.

1. Skolans organisation och uppdrag – (minst 10%)

Utbildningsområdet behandlar de lagar och dokument som reglerar den svenska skolans uppbyggnad och utformning. Centralt innehåll är de demokratiska och etiska principer som skolan vilar på och som utgår från den svenska grundlagen, samt hur skolans politiska styrning ser ut och organiseras.

Kunskaper

Deltagaren kan redogöra för de centrala villkor och lagar som styr hur den svenska skolan är uppbyggd och organiserad. Deltagaren kan resonera kring skolans demokratiska uppdrag, dess historiska rötter och dess påverkan på styrdokument och regelverk. Deltagaren kan beskriva de olika yrkesgrupper som verkar i skolan och visar på övergripande förståelse för deras uppdrag.

Färdigheter

Deltagaren kan orientera sig i skolans styrdokument. Deltagaren kan reflektera över hur skolans demokratiska uppdrag påverkar bemötande, undervisning, planering och uppföljning av den

pedagogiska verksamheten. Utifrån förståelse av skolans politiska styrning kan deltagaren föra resonemang kring pedagogiska, sociala och ekonomiska förutsättningar för skolverksamheten.

Ansvar och självständighet

Deltagaren kan självständigt använda sig av skollagen för att hitta stöd för åtgärder för olika målgrupper i skolan, identifierade efter behov, förutsättningar och bakgrund. Deltagaren arbetar utifrån det demokratiska värdegrundsperspektiv som skolan vilar på och tar ansvar för de grupper hen arbetar med eller är en del av.

2. Ledarskap (minst 7,5%)

Utbildningsområdet är tvärvetenskapligt med sin bas inom sociologi, pedagogik och psykologi. Området inriktar sig på olika teorier och modeller inom ledarskap samt utvecklandet av det egna ledarskapet inom målstyrda verksamheter.

Kunskaper

Deltagaren kan redogöra för ledarskap utifrån olika teorier och modeller samt utifrån olika perspektiv, som t.ex. normkritik, genus- och jämställdhetsperspektiv, jämlikhets- och rättighetsperspektiv. Deltagaren känner till och kan kommunicera kring olika former av ledarskap. Deltagaren kan redogöra för hur ledarens människosyn påverkar ledarskapet samtidigt som ledarskapet både påverkar och påverkas av individer, grupper och sociala sammanhang. Deltagaren kan redogöra för grupprocesser och grupputveckling i ett socialpsykologiskt och etiskt perspektiv samt för hur ledarskap kan bedrivas vid konflikter. Deltagaren kan beskriva hur ledarskap har utvecklats över tid och hur man bedriver ledarskap med utgångspunkt i olika pedagogiska teorier och modeller där särskilt den svenska skolans värdegrund och läroplan är centrala.

Färdigheter

Deltagaren kan självständigt och i samarbete med andra planera, leda, dokumentera och utvärdera skolverksamhet i olika situationer och sammanhang. Deltagaren kan implementera kunskaper om konflikt- och krishantering i sitt ledarskap, och kan tillämpa sina kunskaper om olika former av ledarskap för att arbeta mot uppställda mål samt bedriva ledarskap med utgångspunkt i olika pedagogiska teorier och modeller.

Ansvar och självständighet

Deltagaren kan självständigt identifiera och diskutera frågor om ledarskap ur olika synvinklar. Deltagaren kommunicerar, samarbetar och samverkar för att leda andra människor samt interagerar och kommunicerar i samarbete med andra människor. Deltagaren reflekterar kring hur det egna förhållningssättet påverkar ledarskapet och visar på utvecklad förståelse för grupprocesser och grupputveckling i ett socialpsykologiskt och etiskt perspektiv.

3. Pedagogik, lärande och utveckling (minst 10%)

Utbildningsområdet inriktar sig på pedagogik som vetenskap och på teorier och metoder som används i det svenska utbildningssystemet. Centralt innehåll är utvecklingspsykologi och hur

lärandeteorier och kunskapssyn påverkar och utformar undervisningen inom målstyrda verksamheter. Inom utbildningsområdet lyfts även metoder för studieteknik och motivationsarbete fram.

Kunskaper

Deltagaren kan beskriva vad ämnet pedagogik innebär och kan redogöra för några vanligt förekommande lärandeteorier och metoder kopplade till ett historiskt såväl som samtida perspektiv. Deltagaren kan i samtal och skrift lyfta fram olika lärandeteoriers syn på betydelsen av elevers delaktighet i och inflytande över undervisningen. Deltagaren kan redogöra för pedagogiska och utvecklingspsykologiska teorier som påverkar den svenska skolans kunskapssyn och bedömning utifrån läroplan och kunskapskrav. Deltagaren kan beskriva utvecklingspsykologi som ämnesområde och dess betydelse för barn och ungdomars utveckling och lärande. Deltagaren kan resonera kring elevers skiftande villkor för lärande och kring bemötande av elevers olikheter i undervisning och andra skolsammanhang. Deltagaren kan redogöra för metoder för studieteknik och några olika former av motivationsarbete.

Färdigheter

Deltagaren kan problematisera kring skolans målstyrda utbildningsprocesser och reflektera över hur lärarassistentrollen kan bidra till elevernas utveckling och lärande av kunskaper och värden. Deltagaren kan organisera och anpassa arbetssätt och pedagogisk metod utifrån den kunskapssyn som återfinns i skolans styrdokument. Deltagaren kan identifiera och reflektera över olika pedagogiska metoder som används inom utbildning och vad syftet är med dessa. Deltagaren kan med förvärvade kunskaper följa skolans arbete och föra reflekterande resonemang kring kunskapsbedömning, delaktighet, inlärninng och behov av stöd och stimulans.

Ansvar och självständighet

Deltagaren visar på självständigt agerande inom yrkesrollen utifrån sina kunskaper inom pedagogik, för att leda och stötta elever och grupper och för att avlasta lärare och annan pedagogisk personal. Deltagaren tar ansvar för de grupper hen leder och är en del av. Deltagaren kan självständigt och tillsammans med andra identifiera behov av stöd och utveckling hos elever samt se vilka pedagogiska verktyg och metoder som kan användas för att hantera olika situationer.

4. Beteende och socialt samspel (minst 10%)

Utbildningsområdet rör sig mellan socialpsykologi och sociologi och handlar om hur grupper och individers identitet och beteenden är kopplade till sociala, ekonomiska och kulturella erfarenheter och förutsättningar. Utbildningsområdet omfattar även individers och grupper attityder och attitydförändringar, avvikande beteende och utstötningsmekanismer.

Kunskaper

Deltagaren kan redogöra för hur det sociala samspelet i skolan påverkas av individens bakgrund, erfarenheter och personlighet och hur gruppens sammansättning påverkar dess struktur. Deltagaren kan föra utvecklade resonemang kring hur gruppnormer påverkar gruppens acceptans för avvikelse hos individer och andra grupper, samt hur gruppen kan stöta ut den som inte passar in i eller inte accepterar dess normer. Deltagaren kan beskriva hur individers egenskaper och attityd påverkar såväl individ som grupp.

Färdigheter

Deltagaren kan orientera sig i teorier kring barns och ungdomars sociala utveckling och kan reflektera kring hur individens sociala, ekonomiska och kulturella bakgrund skapar olika beteendemönster och förutsättningar i skolan. Utifrån förståelse av grupprocesser och psykologiska teorier kan deltagaren diskutera och problematisera kring hur grupper i skolmiljö bildas och utvecklas.

Ansvar och självständighet

Deltagaren tar utifrån sin teoretiska kunskap om barn och ungdomars utveckling ansvar för att diskutera, se bakom och förstå specifika individers och gruppers beteende. Deltagaren tar ansvar för att bemöta elever utifrån ett professionellt förhållningssätt. Deltagaren arbetar, självständigt och tillsammans med andra, aktivt för att eleverna i skolan ska fungera så bra som möjligt både som individer och grupp och tar ansvar för att skapa förutsättningar för ett gott socialt samspel och trygghet i skolan.

5. Anpassningar och särskilt stöd (minst 7,5%)

Utbildningsområdet behandlar teorier och perspektiv på de olika förutsättningar och behov som skapar skilda villkor för elevers lärande, utveckling och socialisation. Inom området avhandlas svårigheter elever kan möta i skolan, skolans kompensatoriska uppdrag, metoder för att stödja och stimulera elever till lärande, utveckling och socialisation, samt olika förhållningssätt till elever i behov av anpassningar och stöd.

Kunskaper

Deltagaren kan redogöra för hur elevers olika förutsättningar och behov skapar skilda villkor för lärande, utveckling och socialisation, och kan beskriva skolans kompensatoriska uppdrag. Deltagaren kan redogöra för utbildningens betydelse för individer, grupper och samhällen, och kan resonera kring individuella och strukturella faktorer som ofta påverkar elevers förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning. Deltagaren har kunskap om de lagar, konventioner och styrdokument som reglerar rätten till utbildning, och kan redogöra för betydelsen av dessa på individ- och samhällsnivå. Deltagaren kan övergripande redogöra för olika skolsvårigheter, funktionsnedsättningar och psykisk ohälsa, och kan inom ämnesområdet Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar föra fördjupande resonemang. Deltagaren kan beskriva elevhälsans arbete med elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd, och kan resonera kring lärarassistentens roll i detta arbete.

Färdigheter

Deltagaren kan anpassa sitt bemötande efter olika elevers förutsättningar och behov. Deltagaren kan genomföra kompensatoriska insatser som beslutats i samråd med andra professioner i och kring skolan. Deltagaren kan under ledning av lärare stötta och stimulera elever i övningar, enskilt arbete och grupparbeten. Deltagaren kan assistera elever och kollegor vid användningen av kompensatoriska hjälpmedel. Deltagaren kan samverka med olika aktörer, såsom vårdnadshavare, Socialtjänst och Elevhälsan, kring elever i svårigheter.

Ansvar och självständighet

Deltagaren identifierar självständigt elever som är i behov av anpassningar och/eller stöd, och samverkar med skolans elevhälsa och andra aktörer för att skapa goda förutsättningar för dessa elever

att lära, utvecklas och socialisera. Deltagaren tar ansvar för ett förhållningssätt som främjar elevers delaktighet i utbildningen och hämtar vid behov stöd i lagar, styrdokument och konventioner för att hjälpa elever att hävda sin rätt till utbildning. Deltagaren tar ansvar för att identifiera sina egna styrkor och utmaningar i arbetet med eleverna och för hur dessa kan användas för att utveckla kompetens att möta elevers olikheter.

6. Kommunikation och Konflikthantering (minst 10%)

Utbildningsområdet belyser kommunikationens betydelse för etablerandet, utvecklandet och upprätthållandet av pedagogiska relationer i skolan. Inom området behandlas hur formell och informell kommunikation i och kring skolan påverkar elevernas lärande, utveckling och socialisation. Centralt innehåll är även verktyg för kommunikation samt teorier och strategier kring konflikthantering.

Kunskaper

Deltagaren kan beskriva kommunikationens betydelse för elevens lärande, utveckling och socialisation. Deltagaren kan redogöra för hur skolans personal genom sin kommunikation skapar förutsättningar och förväntningar, samt producerar och reproducerar normer och värderingar. Deltagaren är införstådd med att elever har olika förutsättningar att uppfatta talad, skriftlig och visuell kommunikation och kan föra fördjupande resonemang kring betydelse av multimodal kommunikation i skolan. Deltagaren kan beskriva kommunikationsmönster i klassrummet och resonera kring hur maktförhållanden kan påverka kommunikationen i skolan. Deltagaren har kunskap om hur konflikter kan uppstå, förebyggas och hanteras i skolan och kan redogöra för några olika teorier och metoder för konflikthantering.

Färdigheter

Deltagaren kan använda sig av de grundläggande ord och begrepp som är en förutsättning för arbete i skolans värld. Deltagaren brukar en relevant kommunikation i mötet med elever, vårdnadshavare, kollegor och samverkansparter. Deltagaren brukar en kommunikation som bidrar till att stärka de pedagogiska relationerna i skolan, bl.a. genom att bekräfta, återkoppla och stimulera elever till lärande och utveckling. Deltagaren kan anpassa sin kommunikation för att förebygga och hantera konflikter som kan uppstå i skolan. Deltagaren kan resonera kring och tillämpa ett antal olika metoder för att hantera konflikter.

Ansvar och självständighet

Deltagaren tar ansvar för sin kommunikation och använder sig av teori och beprövad erfarenhet för att utveckla och anpassa den efter de behov och förutsättningar som olika samspel i skolan fordrar. Deltagaren tar ansvar för att i samspel med andra aktörer i skolan utveckla en kommunikation som främjar pedagogiska relationer och positiva förväntningar på eleverna. Deltagaren använder sig självständigt av teori och metoder för att hantera konflikter, samt har tillräcklig kunskap om konflikthantering för att kunna reflektera kring hur konflikter kan förebyggas och åtgärdas.

7. Dokumentation och administration (minst 5%)

Utbildningsområdet behandlar den dokumentation och kommunikation som är kopplad till det pedagogiska arbetet, med tonvikt på utveckling av digital kompetens, mentorskap, anpassningar och särskilt stöd. Inom ramen för utbildningsområdet ges även grundläggande förståelse för administrativa uppgifter som kan förekomma inom yrkesuppdraget.

Kunskaper

Deltagaren kan beskriva ett flertal situationer, kopplade till det pedagogiska arbetet i skolan, som kräver dokumentation och uppföljning. Deltagaren kan redogöra för administrationsansvaret inom ett antal områden som kan förekomma inom ramen för lärarassistentyrket och är bekant med några digitala plattformar som används inom skolan.

Färdigheter

Deltagaren kan beskriva vilken typ av aktivitet och information som behöver dokumenteras. Deltagaren kan redogöra för den egna yrkesrollens dokumentationsansvar och resonera kring hur samarbete med närliggande yrkesgrupper på dokumentationsområdet underlättar i det pedagogiska arbetet. Deltagaren kan använda olika digitala verktyg och kan tillämpa it-färdigheter för administration.

Ansvar och självständighet

Deltagaren tar ansvar för att arbeta med dokumentation utifrån givna syften. Deltagaren kan självständigt och i samarbete med andra formulera syften och frågeställningar inför dokumentation av verksamhet på individ och gruppnivå; samt utifrån detta genomföra dokumentation. Deltagaren använder självständigt digitala verktyg för att underlätta kommunikation och dokumentation.

8. Pedagogisk professionell utveckling - (15-25% av kurstiden)

Den pedagogiska professionella utvecklingen innebär arbetsplatsförlagt lärande inom yrkesområdet och upptar 15-25% av utbildningen. Praktiken ska ge möjlighet att studera verksamheten och att under handledning gradvis utveckla och omsätta de teoretiska kunskaperna till praktisk erfarenhet. Det handlar om att grundlägga, befästa och fördjupa kunskap och förståelse och att utveckla färdigheter, förmågor och förhållningssätt. För att ge möjlighet till god yrkesprofessionell utveckling är handledarens roll betydelsefull. Handledaren ska ha relevant kompetens för handledaruppdraget. Folkhögskolan förbereder deltagaren inför det arbetsplatsförlagda lärandet, och knyter detta till de teoretiska studierna. Folkhögskolan handleder deltagaren löpande samt genomför minst en praktikuppföljning.

Området innebär en praktisk tillämpning av övriga utbildningsområden samtidigt som det fördjupar de teoretiska kunskaperna och ger den blivande lärarassistenten en möjlighet att ringa in och förstå lärarassistentens roll i skolan.

Kunskaper

Deltagaren orienterar sig i skolans miljö, rum, uppdrag och författningar. Deltagaren kommunicerar och reflekterar kring den egna yrkesrollen i förhållande till elever, lärare, vårdnadshavare, andra yrkesgrupper i skolan, samt utifrån den verksamhet deltagaren befinner sig i.

Färdigheter

Deltagaren planerar, genomför, analyserar, utvärderar och vidareutvecklar tillsammans med handledaren lärarassistentens arbetsområden på skolan. Deltagaren utvecklar, med stöd av handledaren, sin roll i att skapa ordning och omsorg i och utanför klassrummet. Deltagaren utvecklar sitt ansvarstagande inom administrativt och praktiskt kringarbete. Deltagaren ger och tar emot relevant återkoppling på genomförda aktiviteter. Deltagaren deltar i samt genomför aktiviteter utifrån målgruppens behov i syfte att skapa trygghet och för att utveckla ett professionellt förhållningssätt. Deltagaren visar, i samtal med handledaren och med stöd av bearbetning och reflektion på folkhögskolan, förmåga och vilja att förstå sin yrkesroll som lärarassistent utifrån den verksamhet hen befinner sig i.

Ansvar och självständighet

Deltagaren utvecklar under handledning kompetens att agera professionellt och självständigt i verksamheten. Deltagaren bemöter elever, skolpersonal och vårdnadshavare i olika situationer och tar ansvar för ett empatiskt och relevant bemötande med ett inkluderande förhållningssätt. Deltagaren tar ansvar för att arbeta med ett främjande förhållningssätt och utvecklar medvetenhet om hur det egna förhållningssättet påverkar omgivningen.

9. Fördjupningsarbete (minst 5%)

Fördjupningsarbetet är en del av utbildningen där deltagaren kopplar samman teori och praktik, Fördjupningsarbetet ska ha förankring i yrkesrollen och följa en vetenskaplig arbetsgång samt vara utformad som en kortare vetenskaplig rapport. Arbetet kan baseras på teori, men också på planerad och genomförd verksamhet. Syftet med fördjupningsarbetet är att förstå och arbeta med den vetenskapliga process och metodik som är en grundsten i den svenska skolan.

Kunskaper

Deltagaren tillgodogör sig grundläggande kunskaper om vetenskapliga metoder vid informationsinhämtande samt hur utformningen av en vetenskaplig rapport kan se ut.

Färdigheter

Deltagaren använder sig av en vetenskaplig metod i sitt fördjupningsarbete och gör kopplingar mellan utbildningens teori och skolans vardag för att på olika sätt spegla yrkesrollens specifika förutsättningar.

Ansvar och självständighet

Deltagaren kan självständigt omsätta utbildningens teori på en grundläggande nivå i sitt arbete och använder vetenskaplig metod och disposition för att analysera och fördjupa förståelsen kring yrkesrollen.

Lokal profil (max 20%)

Definieras av den egna skolan.

Kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring

Medlemmarna i föreningen FLiS, Folkhögskolor med lärarassistentutbildning i samverkan, arbetar systematiskt och kontinuerligt med utvecklingsarbete för att stärka utbildningens kvalitet. Det sker i huvudsak genom att i föreningen:

- Skapa hållbara kontakter och samarbetsstrukturer med myndigheter, organisationer, studerande, arbetsgivare, forskare och universitet/högskolor
- Göra forskning och ny kunskap tillgänglig för utbildare, studerande och verksamma lärarassistenter.
- Höja lärarkompetensen genom fortbildning och forskningsanknytning
- Sträva efter att genomföra gemensamt forskningsprogram
- Vidmakthålla ett levande samtal om utbildningens folkbildningsanknytning
- Vid behov producera läromedel och informationsmaterial
- Genomföra gemensamt fastslagna kvalitetsredovisningar

Den lokala folkhögskolan prövar fortlöpande utbildningens kvalitet genom att genomföra den av lärarassistentkolornas gemensamt fastställda kvalitetsredovisningen samt genom att forma ett lokalt program för utvärdering och kvalitetsarbete. Varje folkhögskola tar ansvar för uppföljning och förverkligande av överenskomna intentioner och demokratiskt fattade beslut.

Den lokala folkhögskolan arbetar systematiskt med sitt kvalitetssäkringsarbete. Genom att systematiskt arbeta med sitt kvalitetsarbete för lärarassistentutbildningen ska skolorna:

- Årligen gå igenom stegen: analysera - planera - genomföra - uppföljning
- Vartannat år genomföra en kamratbedömning tillsammans med en näraliggande folkhögskola med lärarassistentutbildning (eller i en regional sammankomst)
- Samverka kring forskning och fortbildning för att systematiskt förstärka kompetenserna enligt skolans krav och behov i enlighet med SEQF-normerna.

Syftet med ett systematiskt kvalitetsarbete är att synliggöra kvalitet och likvärdighet kring vad vi gör, varför vi gör det och vad det leder till. Genom att planera, följa upp, analysera, dokumentera och utveckla utbildningen skapar och delar vi kunskap om vad som leder till framgång.

Studeranderätt

Varje folkhögskola skriver en studeranderätt där skolan tydliggör vilka rättigheter och skyldigheter deltagarna har på just den skolan, t ex regler kring antagning, trivsel, intyg och ev sanktioner. Skolan har skyldighet att informera deltagarna om vad studeranderätten innehåller. Om man som deltagare på folkhögskola känner sig illa behandlad eller tycker att skolan inte följt sina åtaganden i studeranderätten vänder man sig i första hand till skolans rektor. Om man fortfarande är missnöjd

vänder man sig till skolans styrelse. Om man efter kontakt med rektor och styrelse fortfarande känner sig missnöjd kan man vända sig till SFR, Studeranderättsliga rådet på Folkbildningsrådet.

Utbildningsbevis

Folkhögskolor som är medlemmar i föreningen FLiS - folkhögskolor med lärarassistentutbildning i samverkan har rätt att använda utbildningsbeviset som en bilaga till sitt eget utbildningsbevis för de kursdeltagare som har uppfyllt de gemensamt uppställda kraven.

Utbildningsbeviset utfärdas för medlemsskolan per år och skrivs under av föreningens ordförande.

Lärarassistentutbildning

(**Folkhögskolans namn**) är medlem i samarbetsorganisationen FLiS - Folkhögskolor med Lärarassistentutbildning i Samverkan. Medlemsfolkhögskolorna har enhetliga behörighetskrav, gemensamma styrdokument samt gemensamt utbildningsbevis.

Lärarassistent är ett samlingsnamn för yrkesroller inom skolan som ska komplettera arbetslag och lärare så att de kan ägna mer tid åt undervisningsprocessen. Lärarassistentens huvudsakliga uppdrag är att samarbeta med övrig skolpersonal i olika uppdrag för att stärka elevers förutsättningar till lärande, utveckling och socialisation. Därför syftar Lärarassistentutbildningen till att utbilda lärarassistenter för praktiskt pedagogiskt arbete i grundskola, gymnasieskola, anpassad grundskola samt anpassad gymnasieskola.

Utbildningen är en eftergymnasial yrkesutbildning som omfattar studier motsvarande ett läsår på heltid. Behörighetskrav för antagning är 3-årig gymnasieexamen eller motsvarande med behörighet för yrkeshögskola och med särskild behörighet i svenska 2 eller svenska som andraspråk 2.

Nedanstående utbildningsområden ska ligga till grund för de olika medlemsskolornas lokala utbildningsplan. Lärarassistentenskolorna arbetar med utbildningsområdena ämnesintegrerat där vissa områden ges mer tyngd än andra.

1. **Skolans organisation och uppdrag**
2. **Ledarskap**
3. **Pedagogik, lärande och utveckling**
4. **Beteende och socialt samspel**
5. **Anpassningar och särskilt stöd**
6. **Kommunikation och Konflikthantering**
7. **Dokumentation och administration**
8. **Pedagogisk professionell utveckling**
9. **Fördjupningsarbete**
10. **Den enskilda folkhögskolans profil**

Ordförandens folkhögskola år-månad-datum

förnamn efternamn, Ordförande FLiS - Folkhögskolor med lärarassistentutbildning i samverkan.